

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:
_____ İlahə Əyyubova

"__" fevral" 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Texnologiya müəllimliyi

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Tarix və ictimai elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri

Kodu: İPFS-B.13.2

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: yaz

Tədris yükü: cəmi: 60 , (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:204 ,

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Şıxəlizadə Günay İlham qızı

Məsləhət günləri və saati: V gün, saat 12⁰⁰-da

E-mail ünvanı: gunay@mail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran .ş. Ş. Axundov 31

III.Tövsiyyə olunan dərslik və dərs vəsaiti:

1. Rafiq Əliyev "İslam" Bakı 2004, səh 332
2. Şahlar Şərifov "İslam tarixi" Bakı 2013
3. Rafiq Əliyev "Dinin əsasları" Bakı,2003
4. İnternet resursları

IV. Fənnin təsviri

İslam tarixi İslam dininin VII əsrdə ortaya çıxışından və islam dövlətinin qurulmasından başlayaraq müasir zamanlara qədər uzanan müddətdə, İslam dini, İslam dinini mənimsəyən bölgə və toplumlar ilə bu toplumların islam adı altında ortaya qoyduğu ayinləri saxlayan tarix qoludur. İslam tarixi islam inancını həm bir din həm də bir ictimai müəssisə olaraq araşdırır və nəticədə hadisələri bu məzmununda təqdim edir.

V. Fənnin məqsədi

İslam tarixini və islam mədəniyyətini ümumi xətləri ilə bilmək, milli tarix tərbiyyəsi almaq lazumu bilən hər bir müsəlman üçün vacibdir. Tarixi bilmədən bu günki hadisələri dəyərləndirmək, dövlətlərin davranışını anlamaq mümkün deyildir. İslam tarixi də əqidəmizin tarixidir. Bu tarixi doğru-düzgün öyrənmədən əqidəmizin doğruluğundan bixəbər olacağıq.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal –qənaətbəxş (E)
- 51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

VIII. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görələcək.

IX. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 30 saat , seminar 30 saat Cəmi:60 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müh	Sem	Tarix
1.	<p>Mövzu №1.İslam dininin təməl dayağı Qurani –Kərim Plan:</p> <p>1. Qurani-kərim İslam dininin müqəddəs kitabı. 2.İlk və son nazil olan ayələr 3. Quranın yazılması. Müsəlmanların Qurana baxışları 4. Quranın Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi. Mənbə: : [1,2,]</p>	2	2	
2.	<p>Mövzu №2. İslamın yaranma tarixi Plan:</p> <p>1. İslamın tarixinin xronologiyası 2. İslam dininin əsas xüsusiyyətləri. İslamın 5 şərti 3. Beynəlxalq müsəlman təşkilatları. İslamda xüsusi günlər Mənb: [1,2,]</p>	2	2	
3.	<p>Mövzu № 3. İslama qədər Azərbaycanda mövcud olan dinlər Plan:</p> <p>1. Azərbaycana İslam dininin gəlişi və yayılması 2. Azərbaycanda mövcud dinlər. Azərbaycanda dinlərin tarixi 3. Dünya dinləri. Qeyri səmavi dinlər Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
4.	<p>Mövzu № 4. Gözəl əxlaq islamın əsas prinsipidi Plan:</p> <p>1. İslamın ən mühüm missiyası. İslam əxlaqı 2. Mənəviyyat anlayışı. Əxlaqi məsuliyyət 3. Əxlaq özünütərbiyə Mənbə: [1,2,3]</p>	2	2	
5.	<p>Mövzu.№ 5.H.Əliyev və milli mənəvi dəyərlərimiz Plan:</p> <p>1. Milli mənəvi dəyərimiz tarixi sərvətimizdi 2. Qlaballaşma və Azərbaycan milli mənəvi dəyərlər Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
6.	<p>Mövzu № 6. Dövlətin dinə qayğısı Plan:</p> <p>1. Dövlət və din münasibətləri. Radikalizimə qarşı mübarizə 2. Azərbaycanda dinə dövlət qayğısı 3. Multikulturalizm və Azərbaycan İslamfobiya Mənbə: [1-2]</p>	2	2	
7.	<p>Mövzu.№ 7. İslam dinin mənəvi qolları və Azərbaycan reallığı Plan:</p> <p>1.İslam həmirəliyi 2.İslam dini Azərbaycan modelində 3. Azərbaycan və İslam dünyası Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
8.	<p>Mövzu.№ 8. Əsil müsəlman necə olmalıdır Plan:</p> <p>1. Məhəmməd Peyğənbər. Həqiqi mömün kimdir. 2. İslam ölkələrində müsəlman qadınlarının hüququ 3. Müasir dövürdə İslam hüququ Mənbə: [1,2,4,]</p>	2	2	

9.	<p>Mövzu№ 9. İslam barış dindir.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barış anlayışı 2. İslamın barışa verdiyi dəyər 3. Sülh və sülh mədəniyyəti . İslam mədəniyyəti <p>Mənbə: [1-3]</p>	2	2	
10.	<p>Mövzu№ 10. Azərbaycan dövlət din münasibəti modeli</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda dövlət din münasibətləri 2. Azərbaycan Respublikasında dini azlıqlar. 3. Hicri-qəmri təqvimi və məsləman ayları 4. İslam dini bayramları Azərbaycanda dini abidələr <p>Mənbə: [1,2,4.]</p>	2	2	
11.	<p>Mövzu№ 11. Şəxsiyyət kimi formalaşmaqda milli mənəvi dəyərlərin rolu</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. H.Əliyev milli ənənəvi dəyərlərimiz. 2. Milli dəyərlərimizi qoruyaq Gənc nəsil və milli dəyərlər 3. Milli dəyərlər və adət -ənənələr 4. Azərbaycanın mədəni və təbii irsi <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
12.	<p>Mövzu№ 12. İslam dost və qardaş kimi yaşamağı öyrədir</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qurani-Kərimdə dost və yoldaşlıq. 2. Dostluq və qardaşlıq cəmiyyətin təməl prinsipi kimi 3. İslamda hər kəsə təmənasız kömək anlayışı <p>Mənbə: [1-4]</p>	2	2	
13.	<p>Mövzu№ 13.İslam və cəmiyyət</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cəmiyyətin mahiyyəti 2. Vətəndaş cəmiyyəti və hüquqi dövlətdə din dövlət münasibətləri 3. İslam və mənəviyyət. <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
14.	<p>Mövzu№ 14. Dinc birgə yaşayış</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tolerantlıq və dinləarası dialoq. 2. Azərbaycanın tolerantlıq modeli. 3. Tolerantlıqqa dair beynəlxalq sənədlər. <p>Mənbə: [1,2,3]</p>	2	2	
15.	<p>Mövzu№ 15. Dini fanatizm , Parçalanma radikalıq və ekstrinizim aparılma yolları?</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dini radikalizm və yaranma səbəbləri. Bəşəri kabus 2. Dini ekstremizmin sosial mahiyyəti. 3. Bəşəri kabus <p>Mənbə: [1,2,3]</p>	2	2	

X. Sərbəst işin mövzuları:

1. İslama qədər Azərbaycanda mövcud olan dinlər
2. İslam dininin təməl dayağı Qurani –Kərim
3. Güzəl əxlaq islamın əsas prinsipidi
4. İslam və cəmiyyət
5. Dövlətin dinə qayğısı
6. Əsil müsəlman necə olmalıdır
7. H.Əliyev və milli mənəvi dəyərlərimiz
8. Dövlətin dinə qayğısı
9. Şəxsiyyət kimi formalaşmaqda milli dəyərlərin rolu
10. İslam barış dindir.
11. Azərbaycan dövlət din münasibəti modeli
12. Dincbirgə yaşayış
13. İslam dost və qardaş kimi yaşatmağı öyrədir
14. İslam dinin mənəvi qolları və Azərbaycanda reallığı
15. Quranın yazılması. Müsəlmanların Qurana baxışları
16. İslam dininin əsas xüsusiyyətləri. İslamın 5 şərti
17. Azərbaycana İslam dininin gəlişi və yayılması
18. Azərbaycanda mövcud dinlər. Azərbaycanda dinlərin tarixi
19. Mənəviyyət anlayışı. Əxlaqi məsuliyyət
20. Milli mənəvi dəyərimiz tarixi sərvətimizdi
21. Azərbaycanda dinə dövlət qayğısı
22. İslam həmirəliyi
23. İslam ölkələrində müsəlman qadınlarının hüququ
24. Azərbaycan Respublikasında dini azlıqlar.
25. H.Əliyev milli ənənəvi dəyərlərimiz.
26. İslamda hər kəsə təmənasız kömək anlayışı
27. İslam və mənəviyyət.
28. Azərbaycanın tolerantlıq modeli.
29. Dini radikalıq və cəmiyyət
30. Qurani-Kərimdə dost və yoldaşlıq.

XI. Kollokvium sualları 1

1. Qurani-kərim İslam dininin müqəddəs kitabı.
2. Quranın yazılması. Müsəlmanların Qurana baxışları
3. İslamın yaranma tarixi
4. İslam dininin təməl dayağı Qurani –Kərim
5. Quranın Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi.
6. Güzəl əxlaq islamın əsas prinsipidi
7. H.Əliyev və milli mənəvi dəyərlərimiz
8. Dövlətin dinə qayğısı
9. Azərbaycan və İslam dünyası
10. İslam barış dindir.
11. Müasir dövüdə İslam hüququ
12. İslam barış dindir.

Kollokvium sualları 2

1. Azərbaycan dövlət din münasibəti modeli
2. İslam dini bayramlar Azərbaycanda dini abidələr
3. Şəxsiyyət kimi formalaşmaqda milli dəyərlərin rolu
4. İslam dost və qardaş kimi yaşatmağı öyrədir
5. Dinc birgə yaşayış
6. Vətəndaş cəmiyyəti və hüquqi dövlətdə din dövlət münasibətləri
7. Azərbaycanın tolerantlıq modeli.
8. Milli dəyərlər və adət -ənənələr
9. Dini fanatizim , Parçalanma radikallıq və ekstranizim aparılma yolları
10. İslamda hər kəsə təmənəsiz kömək anlayışı
11. Bəşəri kabus
12. Qurani-Kərimdə dost və yoldaşlıq

XII. İmtahan sualları:

1. Qurani-kərim İslam dininin müqəddəs kitabı.
2. İlk və son nazil olan ayələr
3. Quranın yazılması. Müsəlmanların Qurana baxışları
4. Quranın Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi.
5. İslamın tarixinin xronologiyası
6. İslam dininin əsas xüsusiyyətləri. İslamın 5 şərti
7. Beynəlxalq müsəlman təşkilatları. İslamda xüsusi günlər
8. Azərbaycana İslam dininin gəlişi və yayılması
9. Azərbaycanda mövcud dinlər. Azərbaycanda dinlərin tarixi
10. Dünya dinləri. Qeyri səmavi dinlər
11. İslamın ən mühüm missiyası. İslam əxlaqı
12. Mənəviyyat anlayışı. Əxlaqi məsuliyyət
13. Əxlaq özünütərbiyə
14. Milli mənəvi dəyərimiz tarixi sərvətimizdi
15. Qlaballaşma və Azərbaycan milli mənəvi dəyərlər
16. Dövlət və din münasibətləri. Radikalizimə qarşı mübarizə
17. Azərbaycanda dinə dövlət qayğısı
18. Multikulturalizm və Azərbaycan İslamfobiya
19. İslam həmirəliyi
20. İslam dini Azərbaycan modelində
21. Azərbaycan və İslam dünyası
22. İslam həmirəliyi
23. İslam dini Azərbaycan modelində
24. Azərbaycan və İslam dünyası
25. Məhəmməd Peyğənbər. Həqiqi mömün kimdir.
26. İslam ölkələrində müsəlman qadınlarının hüququ
27. Müasir dövüdə İslam hüququ
28. Barış anlayışı
29. İslamın barışa verdiyi dəyər
30. Sülh və sülh mədəniyyəti . İslam mədəniyyəti
31. H.Əliyev milli ənənəvi dəyərlərimiz.
32. Milli dəyərlərimizi qoruyaq Gənc nəsil və milli dəyərlər
33. Milli dəyərlər və adət -ənənələr

34. Azərbaycanın mədəni və təbii irsi
35. İslam və mənəviyyat.
36. Azərbaycanın toleranlıq modeli.
37. Tolerantlığa dair beynəlxalq sənədlər.
38. İslamda hər kəsə təmənəsiz kömək anlayışı
39. Tolerantlıq və dinləarası dialoq.
40. Dini ekstremizin sosial mahiyyəti.

XIII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri fənnindən müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. İndi müstəqil Azərbaycanın hər bir gənci milli təhsil alaraq öz xalqının, millətinin qədim zamanlardan indiyə qədər olan tarixini və Azərbaycanda muzey işinin təşəkkül tapması inkişaf perspektivləri, və fəaliyyət sahələrini mükəmməl bilməlidir.

İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,

Öyrənən tanış olur:

- “İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri” fənninin inkişafının istiqamət və problemləri
- “İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri” fənninin öyrənilməsində vətənpərvərlik hissinin rolu və mövqeyi
- “İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

“İslam tarixi və islam əxlaqının əsas prinsipləri” proqramı “Tarix və İctimai elmlər” Fənn Birləşmə Komissiyasının 4 fevral 2020–ci il tarixli 06 sayılı iclas protokoluna əsasən müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Müəllim :

Şıxəlizadə Günay

FBK sədri:

Abdullayeva Günel